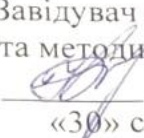

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра біології та методики її викладання

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри біології
та методики її викладання

Н.В.Казанішена
«30» серпня 2021 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
мова навчання українська

2021 рік

Розробники програми:

І.Д.Григорчук - кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології та методики її викладання

Н.В.Казанішена - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біології та методики її викладання

Л.Г.Любінська – доктор біологічних наук, професор кафедри біології та методики її викладання, доцент

П.Д.Плахтій - кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології та методики її викладання

Ухвалено на засіданні кафедри біології та методики її викладання

Протокол № 13 від 30 серпня 2021 року

Схвалено радою з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти природничо-економічного факультету

Протокол № 7 від 31 серпня 2021 року

Голова ради з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти природничого факультету Н.В.Казанішена

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення
освітньої програми

 І.Д. Григорчук

Практика студентів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців у закладі вищої освіти. Актуальність впровадження виробничих практик в освітній процес ЗВО визначає принцип єдності теорії та практики, який передбачає організацію цілеспрямованого застосування теоретичних знань у практичній діяльності, оптимальне поєднання теоретичного навчання із практикою. Практика передбачає отримання здобувачами вищої освіти достатнього обсягу практичних вмінь і навичок роботи. З цією метою освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» магістерського рівня вищої освіти та навчальними планами підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) магістерського рівня вищої освіти передбачене безперервне практичне навчання студентів. Виробничі практики заплановані на 2 та 3 семестри. Терміни проведення практик визначені в навчальних планах.

Залучення здобувачів ВО до практичної діяльності забезпечує високу якість засвоєння теоретичних знань, формування практичних умінь і навичок, розвиток творчих здібностей та професійного інтересу до практичної діяльності. Під час проходження практики відбувається процес самовдосконалення особистості майбутнього вчителя біології та основ здоров'я.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у ЗВО знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Наскрізна програма практики складена на основі ОПП «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» магістерського рівня вищої освіти та навчальних планів для спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) магістерського рівня вищої освіти.

ОПП Середня освіта (Біологія) передбачено наступні види практик:

- Виробнича педагогічна практика в закладах освіти (2 семестр);
- Виробнича педагогічна практика в закладах освіти (3 семестр).

Детальніше види практик та терміни їх проведення наведено у таблиці

№ п/п	Вид практики	Семестр	Кількість кредитів	Кількість тижнів
1.	Виробнича педагогічна практика в закладах освіти	2	9	6
2.	Виробнича педагогічна практика в закладах освіти	3	9	6

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (2 СЕМЕСТР)

Мета виробничої педагогічної практики в закладах освіти – формування, поглиблення та систематизація теоретичних знань, практичних умінь і навичок, здібностей, мотивів, цінностей, стилю поведінки та діяльності, набутих під час попередньої підготовки студентів в освітньому процесі вищої школи, та необхідних для успішного виконання завдань природничої освіти й виховання учнів у майбутній професійній діяльності в умовах закладу загальної середньої освіти.

Завдання виробничої педагогічної практики в закладах освіти:

- закріплювати теоретичні знання з методики навчання біології та основ здоров'я – безпосереднє усвідомлення сутності навчально-виховного процесу ЗЗСО та участь у ньому унаочнюють засвоєні теоретичні положення, доводять їх правомірність, сприяють осмисленню, систематизації набутих знань;

- удосконалювати практичні вміння й виробляти навички планувати, організовувати, аналізувати, коригувати освітню роботу у школі відповідно до вікових, індивідуальних особливостей учнів, рівня їх підготовки;

- стимулювати інтерес студентів до професійно-педагогічної діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти за період проходження виробничої педагогічної практики у ЗЗСО мають оволодіти відповідними компетентностями та програмними результатами навчання.

Навчальним планом передбачено організацію виробничої педагогічної практики в закладах освіти у 2 семестрі. Тривалість практики – шість тижнів. Студенти проходять практику у закладах загальної середньої освіти. **Базами для проходження виробничої педагогічної практики в закладах освіти** обирають ЗЗСО м. Кам'янець-Подільського та України із високим науково-методичним рівнем забезпечення освітнього процесу, сучасною матеріально-технічною базою та висококваліфікованими вчителями біології та основ здоров'я.

Компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у процесі викладання біології та основ здоров'я в закладах освіти, у сфері біологічних наук, що передбачає реалізацію основних теорій, методів, засобів, інновацій, проведення наукових досліджень, характеризується невідчужуваністю умов і вимог.
-----------------------------------	--

ЗК 03	Здатність до комунікації у професійній діяльності.
ЗК 04	Здатність виконувати професійні функції на відповідному рівні у галузі освіти та біологічних наук.
ЗК 05	Здатність приймати рішення у непередбачуваних умовах.
ЗК 07	Здатність розробляти проекти і керувати ними.
ЗК 08	Здатність користуватися сучасними технологіями та аналізувати інформацію в галузі біології, основ здоров'я, освіти.
ЗК 09	Здатність у професійній діяльності діяти соціально відповідально та свідомо.
СК 01	Здатність застосовувати знання в освітній професійній діяльності з урахуванням новітніх досягнень біології, педагогіки і психології.
СК 02	Здатність використовувати знання й практичні навички в галузі освітніх та біологічних наук для проведення наукових досліджень.
СК 07	Здатність планувати і проводити освітню діяльність та наукові дослідження в галузі біологічної освіти.
СК 08	Здатність застосовувати для формування світоглядної позиції учнів та студентів основні сучасні положення біологічних наук стосовно походження, розвитку, будови і процесів життєдіяльності живих організмів.
СК 09	Здатність застосовувати сучасні освітні технології, методи та методики в професійній діяльності для забезпечення якості освітнього процесу з біології.
СК 10	Здатність до формування у здобувачів вищої освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
СК 11	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання:

ПРН 01	Вміти користуватися інформаційними джерелами та застосовувати їх при формуванні та розробці освітніх та наукових матеріалів і проектів.
ПРН 02	Приймати самостійні рішення у професійній діяльності.
ПРН 03	Знаходити шляхи швидкого і ефективного розв'язку поставленого завдання, генерувати ідеї, використовуючи отримані знання та навички.

ПРН 07	Знати і аналізувати основні методи і методики навчання і використовувати їх під час освітньої і наукової професійної діяльності.
ПРН 08	Використовувати інноваційні підходи для розв'язання конкретних педагогічних професійних завдань, для формування предметних компетентностей учнів та студентів.
ПРН 09	Користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією у сфері професійної педагогічної та наукової діяльності.
ПРН 10	Об'єктивно оцінювати власні професійні якості та прагнути до самовдосконалення

Студент повинен знати:

- ✓ структуру ЗЗСО;
- ✓ документацію ЗЗСО та вимоги до її ведення;
- ✓ вимоги до кабінету біології, основ здоров'я (якщо є окремий) його обладнання, особливості догляду за ним;
- ✓ методи діагностики навчальних досягнень учнів;
- ✓ особливості організаційних форм, методів, методичних прийомів, засобів навчання природничих дисциплін,
- ✓ сутність, значення та методику застосування сучасних технологій навчання, зокрема, проектного, проблемного, інтерактивного навчання тощо;
- ✓ особливості організації індивідуальної роботи, методи роботи із учнями різного рівня успішності;
- ✓ методи контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів;
- ✓ теоретичні аспекти щодо гігієни освітнього процесу;
- ✓ методичні аспекти роботи класного керівника.

Студент повинен оволодіти:

- **конструктивними вміннями:**
 - ✓ планувати навчальну й виховну роботу у класі;
 - ✓ відбирати й аналізувати навчальний матеріал для уроку чи інших форм освітнього процесу;
 - ✓ обґрунтовано й творчо будувати структуру уроку, виховного заходу;
 - ✓ планувати систему індивідуальної роботи з учнями;
- **організаторськими вміннями:**
 - ✓ організовувати різні форми й методи навчальної роботи у класі та у позакласній роботі;
 - ✓ організовувати різні види колективної та індивідуальної діяльності учнів;
 - ✓ здійснювати контроль і допомогу у виконанні завдань та доручень учнями;
 - ✓ розвивати навчально-пізнавальну активність, пізнавальні інтереси, творчі здібності учнів;
 - ✓ здійснювати контроль і допомогу в розумовому розвитку учнів, враховуючи їх індивідуальні потреби, інтереси, здібності;
 - ✓ організовувати гурткову роботу з біології;
 - ✓ здійснювати педагогічне керівництво учнівськими організаціями;
 - ✓ організовувати роботу з батьками та громадськістю;
- **комунікативними вміннями:**
 - ✓ налагоджувати педагогічно обґрунтовані стосунки з учнями, вчителями та батьками;
 - ✓ регулювати відносини учнів у класі та між класами;
 - ✓ обирати ефективні форми спілкування з учнями;
 - ✓ передбачати результат педагогічної дії та взаємостосунків з учнями;
- **дослідницькими вміннями:**
 - ✓ вивчати індивідуальні розумові, пізнавальні особливості учнів та класу;
 - ✓ об'єктивно оцінювати свої знання, вміння та результати діяльності;

- ✓ вивчати досвід навчально-виховної роботи вчителя;
- ✓ використовувати в роботі психолого-педагогічні дослідження та передовий педагогічний досвід;
- ✓ вдосконалювати педагогічну майстерність.

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ (3 СЕМЕСТР)

Мета виробничої педагогічної практики в закладах освіти – формування, поглиблення та систематизація теоретичних знань, практичних умінь і навичок, здібностей, мотивів, цінностей, стилю поведінки та діяльності, набутих під час попередньої підготовки студентів в освітньому процесі закладу вищої освіти, та необхідних для успішного виконання завдань природничої освіти й виховання здобувачів освіти у майбутній професійній діяльності в умовах закладу освіти.

Завдання виробничої педагогічної практики в закладах освіти:

- закріплювати теоретичні знання з методики навчання біології та основ здоров'я – безпосереднє усвідомлення сутності освітнього процесу ЗО та участь у ньому унаочнюють засвоєні теоретичні положення, доводять їх правомірність, сприяють осмисленню, систематизації набутих знань;
- удосконалювати практичні вміння й виробляти навички планувати, організувати, аналізувати, коригувати освітню роботу у закладі освіти відповідно до вікових, індивідуальних особливостей здобувачів освіти, рівня їх підготовки;
- стимулювати інтерес студентів до професійно-педагогічної діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти за період проходження виробничої педагогічної практики у ЗО мають оволодіти відповідними компетентностями та програмними результатами навчання.

Навчальним планом передбачено організацію виробничої педагогічної практики в закладах освіти у 3 семестрі. Тривалість практики – шість тижнів. **Базами для проходження виробничої педагогічної практики в закладах освіти** обираються заклади освіти м. Кам'янець-Подільського та України із високим науково-методичним рівнем забезпечення освітнього процесу, сучасною матеріально-технічною базою та висококваліфікованими викладачами. Студенти проходять практику у закладах фахової передвищої освіти (Кам'янець-Подільський медичний коледж, Кам'янець-Подільський фаховий коледж закладу вищої освіти «Подільський державний університет» та ін.) та у закладах вищої освіти (К-ПНУ) та ін.).

Компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у процесі викладання біології та основ здоров'я в закладах освіти, у сфері біологічних наук, що передбачає реалізацію основних теорій, методів, засобів, інновацій, проведення наукових досліджень, характеризується невідомістю умов і вимог.
-----------------------------------	---

ЗК 03	Здатність до комунікації у професійній діяльності.
ЗК 04	Здатність виконувати професійні функції на відповідному рівні у галузі освіти та біологічних наук.
ЗК 05	Здатність приймати рішення у непередбачуваних умовах.
ЗК 07	Здатність розробляти проекти і керувати ними.
ЗК 08	Здатність користуватися сучасними технологіями та аналізувати інформацію в галузі біології, основ здоров'я, освіти.
ЗК 09	Здатність у професійній діяльності діяти соціально відповідально та свідомо.
СК 01	Здатність застосовувати знання в освітній професійній діяльності з урахуванням новітніх досягнень біології, педагогіки і психології.

СК 02	Здатність використовувати знання й практичні навички в галузі освітніх та біологічних наук для проведення наукових досліджень.
СК 07	Здатність планувати і проводити освітню діяльність та наукові дослідження в галузі біологічної освіти.
СК 08	Здатність застосовувати для формування світоглядної позиції учнів та студентів основні сучасні положення біологічних наук стосовно походження, розвитку, будови і процесів життєдіяльності живих організмів.
СК 09	Здатність застосовувати сучасні освітні технології, методи та методики в професійній діяльності для забезпечення якості освітнього процесу з біології.
СК 10	Здатність до формування у здобувачів вищої освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
СК 11	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання:

ПРН 01	Вміти користуватися інформаційними джерелами та застосовувати їх при формуванні та розробці освітніх та наукових матеріалів і проєктів.
ПРН 02	Приймати самостійні рішення у професійній діяльності.
ПРН 03	Знаходити шляхи швидкого і ефективного розв'язку поставленого завдання, генерувати ідеї, використовуючи отримані знання та навички.
ПРН 07	Знати і аналізувати основні методи і методики навчання і використовувати їх під час освітньої і наукової професійної діяльності.
ПРН 08	Використовувати інноваційні підходи для розв'язання конкретних педагогічних професійних завдань, для формування предметних компетентностей учнів та студентів.
ПРН 09	Користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією у сфері професійної педагогічної та наукової діяльності.
ПРН 10	Об'єктивно оцінювати власні професійні якості та прагнути до самовдосконалення

Студент повинен знати:

- ✓ структуру ЗО;
- ✓ документацію ЗО та вимоги до її ведення;
- ✓ вимоги до кабінету біології, його обладнання, особливості догляду за ним;
- ✓ методи діагностики навчальних досягнень здобувачів освіти;
- ✓ особливості організаційних форм, методів, методичних прийомів, засобів навчання природничих дисциплін,
- ✓ сутність, значення та методика застосування сучасних технологій навчання, зокрема, проєктного, проблемного, інтерактивного навчання тощо;
- ✓ особливості організації індивідуальної роботи, методи роботи із студентами різного рівня успішності;
- ✓ методи контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
- ✓ теоретичні аспекти щодо гігієни освітнього процесу;
- ✓ методичні аспекти роботи куратора.

Студент повинен оволодіти:

➤ *конструктивними вміннями:*

- ✓ планувати навчальну й виховну роботу у групі;
- ✓ відбирати й аналізувати навчальний матеріал для заняття;
- ✓ обґрунтовано й творчо будувати структуру заняття, виховного заходу;
- ✓ планувати систему індивідуальної роботи зі здобувачами освіти;

➤ *організаторськими вміннями:*

- ✓ організувати різні форми й методи навчальної роботи у групах та у позааудиторній та позааудиторній роботі;
- ✓ організувати різні види колективної та індивідуальної діяльності здобувачів освіти;
- ✓ здійснювати контроль і допомогу у виконанні завдань та доручень учнями, студентами;
- ✓ розвивати навчально-пізнавальну активність, пізнавальні інтереси, творчі здібності здобувачів освіти;
- ✓ здійснювати контроль і допомогу в розумовому розвитку здобувачів освіти, враховуючи їх індивідуальні потреби, інтереси, здібності;
- ✓ організувати гурткову роботу з біології;
- ✓ організувати роботу з батьками та громадськістю;
- **комунікативними вміннями:**
- ✓ налагоджувати педагогічно обґрунтовані стосунки зі здобувачами освіти, викладачами;
- ✓ регулювати відносини здобувачів освіти у групі та між групами;
- ✓ обирати ефективні форми спілкування зі здобувачами освіти;
- ✓ передбачати результат педагогічної дії та взаємостосунків зі здобувачами освіти;
- **дослідницькими вміннями:**
- ✓ вивчати індивідуальні розумові, пізнавальні особливості здобувачів освіти та груп;
- ✓ об'єктивно оцінювати свої знання, вміння та результати діяльності;
- ✓ вивчати досвід навчально-виховної роботи;
- ✓ використовувати в роботі психолого-педагогічні дослідження та передовий педагогічний досвід;
- ✓ вдосконалювати педагогічну майстерність.

ОБЛІК І ОЦІНКА РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Поточний контроль за роботою студентів-практикантів здійснюється керівником практики, факультетським керівником практики і деканатом.

Протягом терміну практики керівник консультує та відвідує заняття практиканта, організовує їх обговорення та аналіз.

По завершенню практики студенти подають керівнику практики звітну документацію. На підставі всіх поданих документів, результатів роботи студента та захисту звіту приймається рішення комісії та керівників практики про виконання програми і виставлення оцінки.

Облік та підсумкова оцінка результатів роботи здійснюється на підсумковій конференції з практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами керівника практики або голови комісії.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Терміни проведення практики коригувати згідно із умовами та рекомендаціями й наказами ЗВО.
2. Завчасно поінформувати старост академічних груп та студентів про варіанти доступу до навчальних матеріалів з практики та способи зворотного зв'язку.
3. Наставочну конференцію провести із встановленням відеозв'язку між студентами та керівниками практики.
4. Обов'язково на настановчій конференції провести інструктаж з техніки безпеки під час виконання завдань практики.

5. Забезпечити виконання програми виробничої практики із використанням технологій дистанційного навчання, з використанням вебресурсів практики, можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE), мобільних додатків Viber, Skype, електронної пошти тощо.

6. Режим роботи на базі практики погоджується та коригується керівниками від бази практики.

7. Керівник практики від кафедри зобов'язаний систематично здійснювати моніторинг виконання завдань практики студентами з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій.

8. Студенти зобов'язані систематично звітувати керівнику практики про результати виконання завдань (з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE), мобільних додатків Viber, Skype, електронної пошти тощо).

9. Оформлені звіт та щоденник практики в електронному варіанті доцільно завантажити у MOODLE або надіслати керівнику практики через будь які інші доступні канали зворотного зв'язку з ним не пізніше, як через день після завершення практики.

10. Обліковувати дистанційно проведені заняття в електронному вигляді. Після завершення дистанційного навчання зробити відповідні записи про результати роботи студентів у щоденниках практики, залікових книжках та у залікових відомостях.

11. Після завершення дистанційного навчання звіт та щоденник практики у роздрукованому вигляді та із відповідними підписами та печатками керівник практики передає для подальшого зберігання на кафедру.

Зміст та завдання практики, терміни їх проходження при потребі (наприклад, при карантинних обмеженнях) можуть обговорюватись на засіданнях кафедри та коригуватись.